

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Milana Podhrázkého, Ph.D., a Mgr. Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **A. S.**, zastoupený Mgr. Vitem Křížkou, advokátem se sídlem Bašty 413/2, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 6. 2020, čj. MPSV 2020/114416-921, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 8. 9. 2021, čj. 32 A 53/2020 - 26,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Úřadu práce České republiky – krajská pobočka v Brně (dále „úřad práce“) rozhodnutím ze dne 21. 6. 2019, čj. 203690/2019/BBA, snížil žalobci od července 2019 příspěvek na péči dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, z 8800 Kč na 4400 Kč. Podle posouzení stupně závislosti není žalobce schopen zvládat pět základních životních potřeb posuzovaných dle § 9 zákona o sociálních službách, a je proto zařazen do kategorie osob středně těžce závislých na pomoci jiné fyzické osoby. Žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví zamítl odvolání žalobce, kterým se domáhal uznání těžké závislosti, a potvrdil rozhodnutí úřadu práce.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který ji zamítl. Krajský soud zdůraznil, že rozhodnutí ve věci příspěvku na péči je závislé na posouzení zdravotního stavu žadatele, ke kterému je kompetentní pouze lékař. Zákon svěřuje tuto působnost posudkovým lékařům a komisi. Posudek lékaře či komise je proto rozhodujícím důkazem, výsledek sociálního šetření je důkazem podpůrným, ale nelze ho pominout, čehož se však žalovaný nedopustil. Ačkoliv je odůvodnění stručné, žalovaný se vyjádřil ke všem stěžejním bodům, včetně zjištění sociálního šetření. Rozhodnutí tedy z pohledu úplnosti a přesvědčivosti jeho závěrů ob stojí. Námitku žalobce, že závěry lékařů jsou pouze subjektivní, krajský soud odmítl z důvodu, že toto absolutně relativizující pojetí nelze přijmout, neboť by ve svém důsledku neumožnilo vyslovit

relevantní závěry k žádné skutkové otázce. Rozdíl oproti posouzení zdravotního stavu v minulosti rovněž nezpůsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí. Přesto, že je zdravotní stav žalobce stabilizovaný, jeho povaha umožňuje, aby si žalobce v průběhu času osvojil některé stereotypní základní životní potřeby, tím spíše, že se stále vzdělává. Žalobcem namítané závěry zprávy speciálněpedagogického centra neprokazují nezvládání žádné z jednotlivých aktivit v oblasti životních potřeb, jejichž zvládání posudkový lékař hodnotil. Žalobce pak nepoukázal na žádný jiný lékařský nález, který by závěry posudkové komise vyvracel, či zpochybnil.

[3] Krajský soud se zabýval hodnocením sporných základních životních potřeb, konkrétně stravování, oblékání a obouvání a výkon fyziologické potřeby. Dospěl k závěru, že při posuzování zvládání stravování a výkonu fyziologické potřeby žalovaný nepochybil a závěry posudkové komise jsou úplné a přesvědčivé. U potřeby obouvání a oblékání dal za pravdu žalobci a uzavřel, že ohledně námítky nutnosti dohledu nad výběrem vhodného oblečení přiměřeného okolnostem není lékařský posudek dostatečně přesvědčivý a požadavkům zákona nedostál. Uvedená aktivita totiž vyžaduje již vyšší duševní kompetence, než jsou jednoduché úkony sebeobsluhy. Neuznáním zvládání šesté životní potřeby však nedojde ke změně stupně závislosti, tato vada proto nemá na konečné rozhodnutí žalovaného vliv. Návrh na vypracování znaleckého posudku soud zamítl, protože posudkové komise disponují dostatečnými odbornými znalostmi. Nejsou-li pak shledány rozpory mezi posouzením posudkovou komisí a ostatními lékařskými posouzeními a nevystaly-li ohledně posudku důvodné pochybnosti, není vypracování dalšího posudku důvodné.

[4] Žalobce (dále „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Vyjádřil nesouhlas s judikaturou Nejvyššího správního soudu, podle které je sociální šetření pouze podpůrným podkladem pro rozhodování o příspěvku. Tento přístup je dle stěžovatele v rozporu se zásadou volného hodnocení důkazů a nemá oporu v zákoně, naopak byl vystaven na nesprávné správní praxi. Hodnocení některých aktivit při posuzování zvládání životních potřeb je navíc možné pouze na základě sociálního šetření.

[5] Dále stěžovatel nesouhlasil s posouzením námitek týkajících se základních životních potřeb stravování a výkonu fyziologické potřeby, které provedl krajský soud. Podle § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o sociálních službách, pokud osoba nezvládá byť jen jednu z aktivit vymezených pro danou potřebu, není schopna tuto potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Stěžovatel má za to, že krajský soud vyložil toto ustanovení zcela v rozporu s jeho zněním. Dle svého přesvědčení jasně prokázal, že mezi posudky a závěry sociálního šetření alespoň u jedné z posuzovaných aktivit existovaly rozpory, přesto nebyla daná životní potřeba uznána jako nezvládnutá. Oproti posudku z roku 2017 pak posudkoví lékaři dospěli k závěru, že stěžovatel nezvládá pouze 5 namísto 6 základních životních potřeb, i když jeho stav je stabilizovaný a dle lékařských zpráv nedošlo k žádnému zlepšení. Tím došlo k porušení § 2 odst. 4 spr. ř., neboť se žalovaný odchýlil od svého předchozího hodnocení, aniž by důvody pro rozdílné závěry zdůvodnil. Stěžovatel dále namítl nesprávnost hodnocení jednotlivých aktivit provedené posudkovým lékařem a posudkovou komisí.

pokračování

[6] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu i obě rozhodnutí správních orgánů.

[7] Žalovaný uvedl, že stěžovatel kasační stížností napadá posouzení jeho zdravotního stavu ve správním řízení a vyjadřuje nesouhlas s judikaturou Nejvyššího správního soudu ohledně důkazní pozice záznamu ze sociálního šetření. V této otázce odkázal na své rozhodnutí a ztotožnil se s rozsudkem krajského soudu.

[8] S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před krajským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. nejprve zabýval otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Novelou s. ř. s. provedenou zákonem č. 77/2021 Sb. (s účinností od 1. 4. 2021) byl totiž rozšířen okruh případů, při jejichž přezkumu Nejvyšší správní soud posuzuje, zda kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nově se nejedná jen o „*věci mezinárodní ochrany*“, nýbrž o všechny „*věci, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce*“. Takovým rozhodnutím je i nyní napadený rozsudek krajského soudu. Tato změna nezakládá žádný rozumný důvod měnit kritéria přijatelnosti kasační stížnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 124/2021 - 28, nebo čj. 10 As 154/2021 - 23). Při rozhodování o (ne)přijatelnosti kasační stížnosti proto soud i nadále vychází z ustálených kritérií (viz usnesení Nejvyššího správního soudu čj. 9 As 83/2021 - 28).

[9] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[10] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení čj. 1 Azs 13/2006 - 39. Podle citovaného usnesení je tedy kasační stížnost přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] V nyní projednávané věci Nejvyšší správní soud takový podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal. Stěžejní námitka spočívá v tom, že záznam ze sociálního šetření neměl být užit pouze jako podpůrný důkaz při hodnocení stupně závislosti, ale mělo by jít o rovnocenný, a někdy dokonce primární důkaz. K této otázce existuje judikatura Nejvyššího správního soudu, podle které je stěžejním důkazem posudek lékaře, respektive posudkové komise, pokud nevzbuzuje pochybnosti o své celistvosti a přesvědčivosti. Sociální šetření slouží hlavně jako důkaz podpůrný (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu čj. 9 Ads 84/2018 - 32, čj. 4 Ads 100/2016 - 25 a čj. 4 Ads 57/2009 - 53). S tímto názorem však stěžovatel nesouhlasí a domnívá se, že by měl být přehodnocen. Nejvyšší správní soud však neshledal žádné důvody k judikaturnímu odklonu a změně v řešení dané právní otázky. Zároveň zdůrazňuje, že i citovaná judikatura vyžaduje, aby posudková komise závěry sociálního šetření zohlednila a vypořádala se s nimi. V souladu s tímto požadavkem přezkoumal napadené rozhodnutí v posuzované věci i krajský soud.

[12] K posouzení zvládání jednotlivých aktivit a životních potřeb pak Nejvyšší správní soud uvádí, že správní soudy neposuzují věcnou správnost posudkových závěrů, protože nedisponují potřebnými odbornými znalostmi. Mohou proto přezkoumat pouze úplnost a přesvědčivost posudku – posudková komise se musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi a náležitě odůvodnit své závěry (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu čj. 3 Ads 114/2014 - 21 a čj. 8 Ads 136/2017 - 35). V tomto smyslu pak napadené rozhodnutí žalovaného přezkoumal i krajský soud. Zhodnotil, že posudková komise se, ač stručně, vypořádala se všemi podstatnými skutečnostmi, vyjádřila se jednotlivě ke všem základním životním potřebám i k výsledkům sociálního šetření a k rozdílům oproti posudkovému hodnocení v minulosti. Krajský soud se vyjádřil i k namítaným dílčím rozporům mezi závěry posudku komise a sociálním šetřením týkajících se jednotlivých sporných aktivit a uzavřel, že i s těmi se komise (až na jednu níže uvedenou) vypořádala.

[13] Z rozsudku krajského soudu plyne, že nedostatečný (nesplňující požadavky na úplnost a přesvědčivost) shledal posudek v části hodnotící oblékání a obouvání, konkrétně schopnost vybrat si oblečení přiměřené okolnostem. To však nemělo vliv na konečné rozhodnutí, jelikož i kdyby byla tato životní potřeba uznána jako nezvládnutá, stěžovatel by zůstal zařazen ve stejném stupni závislosti na péči jiné osoby. Ve zbytku informace z podkladů korespondují se závěry posudkové komise, přičemž závěry komise se rovněž shodují s hodnocením posudkového lékaře v řízení v prvním stupni.

[14] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal v napadeném rozhodnutí krajského soudu zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, a dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, proto ji v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[15] Nejvyšší správní soud kasační stížnost sice odmítl, na což v rovině náhrady nákladů řízení obecně pamatuje § 60 odst. 3 s. ř. s., avšak k odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného přezkumu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 9 As 83/2021 - 28, bod 18, odkazující na usnesení rozšířeného senátu čj. 8 As 287/2020 - 33). O nákladech řízení o kasační stížnosti proto Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá tudíž právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovaný měl ve věci plný úspěch, avšak jedná se o věc sociální péče, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 9. prosince 2021

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu